

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509 และแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2549 เป็นรัฐวิสาหกิจประเภทธนาคารเฉพาะกิจในสังกัดกระทรวงการคลัง มีภารกิจหลักในการเป็นสถาบันการเงินเพื่อพัฒนาชนบทซึ่งเป็นกลไกสำคัญของรัฐบาล โดยให้ความช่วยเหลือทางการเงินและสนับสนุนการพัฒนาแก่กลุ่มเป้าหมายในชนบทไทย ทั้งที่เป็นเกษตรกร ผู้ประกอบการ กลุ่มบุคคล องค์การของชุมชน และสหกรณ์ทุกประเภท ที่เป็นองค์ประกอบในระบบเศรษฐกิจฐานรากของประเทศไทย นอกจากนี้ยังได้รับมอบหมายภารกิจสำคัญจากรัฐบาลเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรอันเนื่องมาจากภาระหนี้สินและราคาผลิตผลตกต่ำ การดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นไปตามนโยบายรัฐบาล นับตั้งแต่ธนาคารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการเป็นธนาคารพัฒนาชนบท จึงวางภารกิจมุ่งไปสู่วิสัยทัศน์ดังกล่าวไว้ 4 ประเด็น ได้แก่ 1) การจัดหาแหล่งเงินให้พอเพียงโดยมีต้นทุนที่เหมาะสมและดูแลบริหารเงินอย่างมีประสิทธิภาพ 2) พัฒนาและให้บริการที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 3) ให้บริการสินเชื่อ โดยให้โอกาสและดูแลเกษตรกร ให้สามารถผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) พัฒนาการบริการใหม่ที่เกษตรกรต้องรู้ และ เพิ่มจุดบริการที่เข้าถึงได้ง่าย โดยไม่เพิ่มภาระทางการเงินของเกษตรกรจนเกินสมควร ซึ่งประเด็นตามภารกิจที่ 3 นั้นมียุทธศาสตร์ตามภารกิจ ได้แก่การสร้างบริการสินเชื่ออาชีพอื่น เพื่อเปิดโอกาสให้คนในชนบท ประกอบอาชีพใหม่ได้ (Non Agriculture Credit) ดังนั้นธนาคารจึงมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทการให้สินเชื่อกว้างขวางขึ้น จากการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ฉบับที่ 44 ฉบับที่ 45 และฉบับที่ 46 ในปี พ.ศ. 2542 และ 2550 ให้เกษตรกร กลุ่มบุคคล ผู้ประกอบการ กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนว่าด้วยการให้สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์บริการและสหกรณ์เครดิตยูเนียน กู้เงินเป็นค่าใช้จ่ายหมุนเวียน เป็นแหล่งทุนทางการเกษตรหรือนอกภาคเกษตร เพื่อเป็นธนาคารพัฒนาชนบทอย่างแท้จริงตามวิสัยทัศน์ของธนาคาร (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2552ก)

ผลการดำเนินงานจ่ายสินเชื่อสะสมของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร แยกตามวัตถุประสงค์การจ่ายแต่ละประเภท สำหรับปีบัญชี 2551 ตั้งแต่ 1 เมษายน 2551
ถึง 31 มีนาคม 2552

รายการจ่ายสินเชื่อ	ไตรมาสที่ 1		ไตรมาสที่ 1-2		ไตรมาสที่ 1-3		ไตรมาสที่ 1-4	
	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	%	จำนวนเงิน สะสม (ล้านบาท)	%	จำนวนเงิน สะสม (ล้านบาท)	%	จำนวนเงิน สะสม (ล้านบาท)	%
รวมประเทศ								
ภาคเกษตร	39,642	75.6	67,800	77.1	111,505	54.3	195,361	61.0
นอกภาคเกษตร	9,445	18.0	13,716	15.6	30,490	14.8	50,520	15.8
รอการขายผลผลิต	0	0.0	582	0.7	1,170	0.6	2,387	0.8
ชำระหนี้สินภายนอก	3,372	6.4	5,794	6.6	62,152	30.3	71,768	22.4
รวมทั้งสิ้น	52,459	100.0	87,892	100.0	205,317	100.0	320,036	100.0
สาขาขาว อ.ขาว								
ภาคเกษตร	86.2	67.8	125.0	62.6	178.7	63.1	239.1	63.3
นอกภาคเกษตร	41.0	32.2	74.6	37.4	104.5	36.9	138.6	36.7
รอการขายผลผลิต	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
ชำระหนี้สินภายนอก	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
รวมทั้งสิ้น	127.2	100.0	200	100.0	283.2	100.0	337.7	100.0

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2552ข

สำหรับสินเชื่อนอกภาคเกษตรแม้จะมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 3 ก็มีสัดส่วนคิดเป็น 15.8% ของสินเชื่อทั้งสิ้นแต่ก็มีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นสินเชื่อเพื่อสนับสนุนการสร้างงานในชนบทและคุณภาพชีวิต การที่ธนาคารฯ ให้ความสำคัญด้านสินเชื่อนอกภาคเกษตรนั้น เนื่องจากเป็นสินเชื่อที่ถูกค้ำนำไปใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินโครงการลงทุน อีกทั้งยังเป็นการกระจายความเสี่ยงในการจ่ายสินเชื่อของธนาคาร เนื่องจากสินเชื่อภาคเกษตรมีความเสี่ยงสูงในเรื่องของต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ในขณะที่ราคาผลผลิตมีความผันผวนตลอดเวลา ทำให้ประสบภาวะขาดทุน นอกจากนี้ยังประสบภัยธรรมชาติบ่อยครั้ง จึงทำให้เกษตรกรมีรายได้ไม่แน่นอน ส่วนสินเชื่ออกภาคเกษตรนั้น การพิจารณาความเสี่ยงทางสินเชื่อใช้วิธีการประเมินทางเครดิต (Credit Scoring) ทำให้สภาพคล่องทางการเงินของธนาคารดีขึ้นจากการพิจารณาสินเชื่อประเภทนี้ส่วนใหญ่กำหนดให้ลูกค้าส่งชำระต้นเงินพร้อมดอกเบี้ยเป็นรายเดือนตามกระแสเงินสด (Cash Flow) และยังเป็นโอกาสเปิดโอกาสให้คนในชนบททำอาชีพใหม่

ในส่วนนโยบายการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อการเติบโตขององค์กรอย่างยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องมีการขยายงานด้านสินเชื่อทั้งปริมาณและคุณภาพ จึงเป็นปัญหาสำคัญสำหรับการดำเนินงานของสาขาขาว เนื่องจากพื้นที่อำเภอขาวทั้งหมด จำนวน 1,101,611 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สาธารณะป่าไม้และภูเขา จำนวน 1,004,366 ไร่ คิดเป็น 91.2 % ของพื้นที่ทั้งหมด ดังนั้นจึงมีพื้นที่ประกอบอาชีพการเกษตร จำนวน 97,245 ไร่ คิดเป็น 8.8% โดยมีประชากรที่เป็นครัวเรือนเกษตร 10,842 ครัวเรือน การถือครองถัวเฉลี่ย 8.9 ไร่ต่อครัวเรือน ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการขยายงานด้านสินเชื่อภาคเกษตร ดังนั้นสาขาขาวจึงมีนโยบายปรับเปลี่ยนกลุ่มสินเชื่อ โดยจะมุ่งขยายงานด้านสินเชื่อนอกภาคเกษตรเป็นหลัก (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2551ค) จากผลการดำเนินการจ่ายสินเชื่อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาขาว พบว่าในปี 2551 สินเชื่อนอกภาคเกษตรของสาขาขาวมีสัดส่วนสูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนสินเชื่อสินเชื่อนอกภาคเกษตรในภาพรวมของธนาคารระดับประเทศ ซึ่งแสดงถึงความสำคัญของสินเชื่อนอกภาคเกษตรสำหรับสาขาขาว อีกทั้งจำนวนที่สินเชื่อนอกภาคเกษตร ในไตรมาสที่ 1 เพิ่มขึ้นจาก 32.2% เป็น 37.4% ในไตรมาสที่ 2 ส่วนไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 กลับลดลงเป็นสัดส่วน 36.9% และ 36.7% ตามลำดับ จากการที่สัดส่วนของกลุ่มสินเชื่อนอกภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลง อาจส่งผลให้การดำเนินงานจ่ายสินเชื่อประเภทนี้ไม่เป็นไปตามเป้าหมายของการขยายสินเชื่อนอกภาคเกษตรในปีต่อไป

ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของลูกค้าต่อสินเชื่อรายย่อยนอกภาคเกษตรของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาขาว อำเภอขาว จังหวัดลำปาง เพื่อจะได้ทราบระดับความพึงพอใจของลูกค้าต่อการใช้บริการสินเชื่อ ตลอดจนปัญหาในการให้บริการสินเชื่อนอกภาคเกษตรของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาขาว และใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุง กำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดในการให้บริการและขยายงานด้านสินเชื่อ ที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้เกิดความพึงพอใจในสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของลูกค้าต่อการใช้บริการสินเชื่อรายย่อยนอกภาคเกษตรของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาขาว
2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการให้บริการสินเชื่อรายย่อยนอกภาคเกษตรของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาขาว

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของลูกค้าต่อการใช้บริการสินเชื่อรายย่อยนอกภาคเกษตรของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาางว
2. เป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงกลยุทธ์ทางการตลาดและพัฒนาขั้นตอนในการให้บริการด้านสินเชื่อที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า เพื่อให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดต่อไปของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาางว

นิยามศัพท์

ความพึงพอใจของลูกค้า หมายถึง การที่ลูกค้ารู้สึกหลังการรับบริการสินเชื่อนอกภาคเกษตรของธนาคาร ซึ่งเป็นผลมาจากการเปรียบเทียบระหว่างการรับรู้ต่อการปฏิบัติงานของผู้ให้บริการกับการให้บริการที่เขาคาดหวัง ที่มีต่อส่วนประสมการตลาดบริการของสินเชื่อภาคเกษตร

ลูกค้า หมายถึง เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าธนาคาร ตามข้อบังคับฉบับที่ 44 แห่งพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509 และใช้บริการสินเชื่อภาคเกษตร ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอางว จังหวัดลำปาง

สินเชื่อภาคเกษตร หมายถึง สินเชื่อที่ธนาคารจ่ายให้แก่ผู้ประกอบการรายย่อยหรือบุคคล ที่กู้เงินโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการผลิต (อุตสาหกรรม) เพื่อค้าขาย (พาณิชย์กรรม) เพื่อการรับจ้าง (บริการ) และพัฒนาคุณภาพชีวิต

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาางว หมายถึง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่มีเขตการดำเนินงานการให้สินเชื่อครอบคลุมในอำเภอางว จังหวัดลำปาง